

HISTÒRIA DE CATALUNYA

Tema X: Un misteri anomenat Cristòfol Colom

Dijous, 9 de desembre de 2010

Si bé es considera la presa de Constantinopla pels turcs, el maig de 1453, on una companyia de catalans resistiren fins el final, con el punt d'inflexió que fineix l'edat mitja i comença la moderna, és palès que a l'història universal es molt més transcendent l'encontre amb el nou Món, anomenat Amèrica, de fet, una fita històrica que transformà fins i tot el pensament occidental.

Mostra de L'importància de l'encontre -no podem parlar de descobriment, car el nou Món no estava desert- son els debats que s'establiren respecte als indígenes. ¿Eren humans? ¿Per a ells també valia la predicació de l'evangeli? Mentre el pare Ginés de Sepúlveda negava que els indígenes tinguessin ànima i que el missatge cristià no els contemplava, car Jesús i els apòstols no havien anat a predicar enllà, el pare Francesc de Vitoria defensava la condició d'humans i l'obligació d'evangelitzar-los. Mentre es decidia aquesta qüestió, semblada a la que avui sorgiria si sorgiren uns extraterrestres, molts dels primers viatgers consideraren als indígenes com "no humans" el que propicià abusos i exterminis considerables.

Cal deixar-ho clar: la població d'amerindis al moment de l'encontre, podria superar els 60 milions. Seixanta anys més tard, s'havia reduït a menys de 15 . Hagneren zones, les illes caribenyes, on la població autòctona desaparegué totalment, no solament exterminada violentament, ans també per malalties contagiades dels nou vinguts. Sense anticossos de la grip o d'un simple refredat, aquestes representaven la mort. I no cal dir de la verola, desconeguda al nou Món.

Simultàniament, malalties que els indígenes havien adquirit resistència com la sífilis, la febre groga, certs tipus de malària i el dengue, desconegudes pels europeus, feren estralls entre els primers colonitzadors. La manca de braços per treballar els camps i, especialment les mines i els ostrals de on s'extreien les perles, motivà l'esclavatge d'ingents quantitats de negres africans, portats a la força al nou Món i que avui formen col·lectius nombrosos mentre que els indígenes autòctons purs, estan en franca regressió, reduïts a uns pocs centenars de milers d'individus.

Simón Bolívar, l'alliberador de gran part de l'Amèrica espanyola, el definí molt bé: *"Els nostres pobles no és l'uropeu, ni l'americà del Nord, més bé és un compost d'Àfrica i Amèrica que una emanació d'Europa; car fins i tot Espanya deixa d'ésser Europea per llur sang africana, per llurs institucions i caràcter. És impossible dir amb propietat a quina família humana pertanyem, l'uropeu s'ha mesclat amb l'americà i l'africà i aquest amb l'indi i l'uropeu..."*

Cristòfol Colom: ¿Qui era, de on venia?

Esbrinar l'origen de Colom és potser, el misteri històric més apassionant i embrollat.

Les més modernes investigacions demostren dos coses: documents manipulats, d'altres apòcrifs redactats anys posteriors a la suposada data i sospitosament apareguts misteriosament quan convenia (Testament de 1498), desaparició d'altres documents com el testament de 1502, mencionat en d'altres documents i que s'ha perdut?. D'altres, manquen pàgines aclaridores del seu origen, un treball que durant més de dos segles s'ha desenvolupat amb precisió i constància . D'antuvi, podem fer unes precisions:

Colom morí el 20 de maig de 1506 a Valladolid. Segons els anàlisis de les seves restes, fou causada per artritis reactiva que el produïa febres i hemorràgies oculars, a una edat no inferior als 60 anys. És una data important, car situa l'any del seu naixement entre el 1436 i el 1445. Això descarta moltes de les teories del lloc d'origen com veurem a continuació.

Es gairebé segur que els reis, almenys Ferran II, coneixien llurs orígens. Cal establir que era un home versat, savi, coneixedor dels clàssics, posseïdor d'una important biblioteca on figuren obres de Ramon Llull, Eiximenis, Arnau de Vilanova, el Llibre del Consolat del mar, el Llibre de les Dones, la Imago Mundi i molt significatiu, *"Compendium Constitutionem Cataloniae"* edició de 1485. Coneixia personatges importants, com Jaume Ferrer de Blanes, el cartògraf més important del seu

temps, principal negociador del Tractat de Tordesillas (agost de 1494). Era doncs, un home savi que es relacionava amb personatges de la més alta noblesa i saber, forçós era de suposar que era quelcom més que un plebeu qualsevol.

Teories: Genovès.

La fins ara majoritària és la d'origen genovès: fill de Domenico Colombo i Susanna Fontanerossa, teixidors de llana, taverners i comerciants de formatges, nascut el 1451. Ha estat la versió acceptada després de la seva mort basant-se en documents que avui es consideren apòcrifs. Si fos de veritat genovès no havia cap motiu per amagar-ho, la cort estava plena d'italians i la corona de Castella era tradicional aliada de Gènova. Ferran II havia signat un tractat de pau i aliança amb ella, tradicional enemiga de la presència catalana a Itàlia. A Castella ja l'hi anava bé: millor un Colom genovès abans que català. (Cal recordar que els castellans d'avui s'estimaren millor una ENDESA alemanya o italiana abans que catalana).

Mai, en cap document oficial, l'anomenen Colombo. El Colón vingué després de la seva mort i sempre, en les Capitulacions i la seva signatura, fou Colom. Altrament, era uns 14 anys més gran que el Colombo genovès, i es difícil imaginar a un teixidor de llana i taverner que escrigui en llatí, en castellà, català i portuguès, encara que amb errors, llegeix i entén l'hebreu. Cal doncs, rebutjar la pretesa pàtria genovesa de Colom, no hi ha ni un escrit en italià i fins i tot escriu en castellà o llatí, amb nombrosos errors gramaticals de clara influència catalana- als seus amics italians.

Teoria mallorquina:

Hauria nascut a Gènova, poble avui integrat a la ciutat Mallorca el 1460, fill natural de Carles de Viana i de Margarida Colom, de Felanitx. El problema es que tindria 46 anys a la seva mort, en compta dels més de 60 atribuïts, explicaria però la necessitat d'ocultar el seu origen i la cultura rebuda. L'estança de Carles de Viana a Mallorca esta documentada l'any 1459 i Carles reconegué dos fills naturals nascuts el 1456 i el 1459 amb dones de Sicília, no menciona però cap d'altre i aquests, Felip, fou arquebisbe de Palerm i Joan Alfons bisbe d'Osca. Ens cal descartar la teoria mallorquina de Colom.

Teoria eivissenca:

Colom hauria nascut a Eivissa, de família jueva. La teoria es basa en que Colom format en les arts marítimes a l'illa, emprà un vocabulari naval en català amb mots típicament eivissencs. Dissortadament, no es coneix cap documentació a Eivissa anterior a 1520.

Teoria jueva:

El propugnador d'aquesta teoria és Simón Wiesenthal, l'israelià caçador de nazis. Colom, de família jueva encara que conversa, cercava un racó de món on els jueus, conversos o no, pogueren refugiar-se fugint del decret d'expulsió i de la pressió de l'Inquisició. Colom coneixia l'hebreu i les dates hebrees en alguns escrits. Tenia tractes i rebé el suport d'importantes famílies hebrees: Lluís de Santàngel, Lluís de la Cerda, primer duc de Medinaceli, Alfons de la Cavalleria, Isaac Abravanel i un llarg seguici. El seu llibre "Operació Nou Món" es on desenvolupa llur teoria.

Teoria gallega:

A principis del segle XX es presentaren diversos documents que sembla han estat manipulats. Actualment, no es considera una teoria creïble.

Teoria portuguesa:

Colom era fill d'un príncep portuguès de la casa de Avis i per això es casà amb una noble portuguesa, Filipa Moniz de Perestrello i participà en expedicions a territoris vetats als estrangers. Batejà amb topònims portuguesos alguns llocs del nou Món, encara que també ho va fer amb noms catalans i castellans. La família real portuguesa però, mai reclamà a Colom com a propi i si hagués

estat portuguès, la corona de Castella així l'hagués indicat en els seus documents com feu amb Magalhaes (portuguès) o Amèrico Vespucci (florentí).

Teoria corsa:

Colom hauria nascut a Calvi, a Còrsega, fill d'una família catalana. Malgrat que tingué prèdica durant uns anys i Napoleó sostingué amb entusiasme la teoria, avui està deixada de banda.

Altres teories:

Hi ha una munió: natural de Sevilla, de Guadalajara, de Plasència, també basc, grec, anglès, noruec o croat. Avui ja no es prenen en consideració.

Teoria catalana:

Des de el principi de la descoberta, han hagut autors que han sostingut la catalanitat de l'empresa i de l'almirall. Despuig el 1557 i Jerónimo Zurita, el rigorós historiador aragonès el 1579, també els "*Fueros de Aragón*" de 1585 son les primeres referències de la catalanitat de la descoberta. Durant segles s'han fet esforços de tota mena per amagar les proves i imposar la teoria de la genovesitat. Esforços fets pel dictador italià Mussolini reeixiren per convèncer als historiadors, especialment nord-americans, de la teoria genovesa i d'aquest esforç és filla la commemoració del "Columbus Day" convertit en "dia d'Itàlia" el 12 d'octubre, als Estats Units.

La tradició, molt antiga per cert, des de el mateix segle XVI, contempla dos llocs possibles del naixement de Colom: Barcelona i Tarroja de Segarra, en ambdós llocs visqué a l'infantesa i joventut. A Barcelona els Colom tenien casa al barri de la Ribera, entre els carrers de Banys Vells i Miralles. A l'occident, a l'Urgell i la Segarra, el cognom Colom era força corrent, les dos branques estaven emparentades i alguns dels seus membres ocupaven càrrecs civils i eclesiàstics importants, dins de la noblesa.

El nom real de Cristòfol Colom era el de Joan Baptista. Rebé una educació esmerada i a partir dels 14 anys aprengué els oficis de la mar quan llur família participà en la guerra civil catalana contra Joan II, el pare de Ferran i el nostre Colom feu la guerra a les ordres de Pere IV, el de Portugal entre 1464 al 1466, l'any següent passà a l'esquadra de Casanova Colom el jove, almirall de Provença, fins al 1472. Signada la pau, continuà com a corsari de Reiner d'Anjou fins el 1476 en que marxà a Portugal on, a l'altura del cap de Sant Vicenç, llurs naus sota la senyera de França, entraren en combat amb naus genoveses i Colom, fugint del foc que cremava les naus, guanyà la costa a nau, en un recorregut d'uns 8 Quilòmetres.

Ja en terra portuguesa, casà amb Filipa Moniz, filla del governador de Porto Santo, a l'arxipèlag de Madeira on residí fins el 1485. L'ur fama de bon navegant li obrí les portes de l'escola de Sagres i l'amistat de l'Infant Enric el Navegant, pare dels descobriments geogràfics portuguesos. Com expert participà en l'expedició luso-danesa de Cristian I i Alfons V, cap a Islàndia, Grenlàndia i la península de Labrador, a la recerca del pas del nord.

A la mort de Filipa, el 1485, Colom es disposà a portar a terme llur projecte d'anar cap a Catai (Xina) i Cipango (Japó) navegant cap a l'oest. Tenia uns coneixements molt avançats com per exemple, coneixia la deriva de l'agulla magnètica o que el planeta, que suposava més petit, no era totalment esfèric, sinó més be en forma de pera, aquest fet comprovat fa pocs anys per la NASA. Malgrat l'interès del sobirà portuguès pel seu projecte, els experts el desaconsellaren car Bartomeu Dias ja havia doblat el cap de Bona Esperança, a l'extrem sud d'Àfrica. Per si de cas, el rei Joan envià una caravel·la en la direcció projectada per Colom, la qual retornà sense resultats. L'astut Colom es reservava el detall que calia baixar fins el paral·lel 28 (a l'alçada de les Canàries) per trobar els vents alisis que bufen cap a l'oest

Cap l'any 1487 es traslladà a Andalusia, amb el seu fill Dídac, a Cordova va fer amistat amb el duc de Medinasidonia Luis de la Cerda, i on s'amistança amb Beatriu d'Arana de la que nasqué el seu fill Ferran. Els reis enfeinats amb la guerra de Granada, malgrat l'interès de Ferran, ajornaren

l'afer deixant-lo en mans d'una comissió de la universitat de Salamanca que dictaminà que el projecte era irrealitzable. Contràriament a la versió oficial, la reina Isabel es mostrava contrària al projecte, mentre Ferran era partidari. ¿Coneixia Ferran a Colom? Es molt probable. Ferran, el 5 de març de 1469, havia signat un tractat a la ciutat de Cervera, molt poc favorable als interessos reals. Entre els nobles catalans que acompanyaven a Ferran i no precisament com a amics, estaven els Colom de Tàrraga, Lleida i Tarroja.

¿Qui finançà la descoberta?

L'afirmació que la reina Isabel empenyorà llurs joies és una de les falsedats històriques més flagrants. Isabel es mostrà contrària en tot moment al projecte de Colom i es mostrà enemiga d'ell i dels seus germans, Dídac i Bartomeu, com ho demostrà amb l'afer de la tramesa de Bobadilla, que per les seves ordres, empresonà als Colom a Santo Domingo i els trameté engrillonats a la península. Els financers de l'expedició foren els mateixos Colom, Lluís de Santàngel, tresorer de Ferran, Lluís de la Cerda i d'altres jueus conversos, que donaren peu a la teoria jueva. També Joan de Coloma, que com a secretari de Ferran, redactà les Capitulacions de Santa Fe, les Reials Cèdules de nomenament d'almirall i virrei, documents inscrits en els registres de la cancelleria catalana i a l'arxiu de la Corona d'Aragó a Barcelona. Santàngel avançà 1.140.000 maravedisos per enllestir l'expedició, el cost total fou de 16.000 ducats i fra Joan Pérez. Tots aquests, valencians i catalans que creien de bona fe que treballaven pel seu sobirà, el rei d'Aragó i Comte de Barcelona i no pas per a Castella i llur sobirana.

Ja coneixem els resultats del seu primer viatge, encara que conté molts enigmes que Jordi Bilbeny, en els seus llibres "*Brevíssima relació de la destrucció de l'història: la falsificació de la descoberta d'Amèrica* (1998), assegura que l'expedició sortí del port empordanès de Pals i no del Palos andalús i que els germans Pinzón en realitat s'anomenaven Pinsà i que el gran defensor dels indígenes i amic de Colom, Bartolomé de las Casas, primer bisbe de Xiapas a Mèxic, en realitat era Bartomeu Casaus, a l'igual que Hernán Cortés, era un noble aragonès, Ferran Cortez. En altre títol, "Cristòfol Colom, príncep de Catalunya", publicat el 2006, continua amb el tema. Encara que conté episodis que poden ser certs, cal suports documentals per reblar les seves teories.

Podrien allargar aquest tema durant jornades. Caldrà confiar en la recerca de nous documents - que no siguin apòcrifs-. Pedro Pablo Barnola, un jesuïta fill de La Pobla de Lillet, molt amic del cardenal, antic monjo de Montserrat, Anselm Albareda, qui fou bibliotecari de l'arxiu del Vaticà, em confià a Caracas estant, que el cardenal estava del tot convençut de la catalanitat de Colom no podia però donar més detalls per el secret a que estava obligat.

En el segon viatge, el 1493, fou una expedició del tot de la corona d'Aragó: el pare Bernat Boil com a cap de la missió religiosa, Pere Margarit com a cap militar, Miquel Ballester, futur alcaid a Santo Domingo, el P. Ramon Ponç o Pané i molts altres catalans i aragonesos que forniren la major part dels 1500 expedicionaris embarcats en una flota de 17 naus que transportaven llavors europees, cavalls, bovins i porcs i bestiar menor. A l'escala a Canàries, carregaren també canya de sucre. A la tornada, portarien a Europa entre d'altres, el tomàquet i el tabac.

Aquí acabà la participació catalana en l'empresa americana. Isabel aconseguí reservar el nou món exclusivament per la corona de Castella i al seu testament no deixava ben explícit. Després de la seva mort, Ferran intentà esmenar la situació i sovint reclamava, també en el seu testament, la meitat de les terres descobertes i de les rendes. Fou inútil. Intentos posteriors, com en el temps de Carles I o de Felip II no passaren de ser paper mullat, la burocràcia castellana impedí que els súbdits de la corona d'Aragó, considerats estrangers, passessin cap Amèrica.

El cas de Joan d'Orpí, català de Piera, fundador de la Barcelona veneçolana i de l'efímera "Nova Catalunya" (actual estat Anzoàte-gui) és ben explícit. Després de residir anys a Sevilla, s'embarcà com a soldat amb el nom de Gregorio Izquierdo amb destí a la fortalesa d'Araya. Amb el seu cognom català no l'haguessin deixat anar-hi.

L'Inquisició. Expulsió dels jueus.

En el tema novè ja hem fet esment d'aquest fet, del tot negatiu per l'economia i la cultura del país. La introducció de l'Inquisició castellana el 1478 malgrat les protestes de les institucions catalanes, fou un fet des de el 1483 dedicada inicialment al control i seguiment dels cristians nous, moriscos i judaïtzants. Com que una simple sospita o l'acusació secreta de dos testimonis podia desenvolupar tot un procés per tota una família, es palès que inicià una època de inseguretat general en aquests col·lectius.

No feu res que la Diputació i el Consell de Cent (juliol de 1484) protestaren davant del rei motivat per la fugida de molts conversos amb llurs capitals o habilitats, atrets pel rei de França.

La primera víctima fou Anton Bardaxi descendent de Ben Abraham Bardaxi, el Cicerò hebreu que visqué al segle XIII i paradoxalment, descendent també del Bardaxi que a Casp, votà per Ferran d'Antequera. Es pogué lliurar després d'apel·lar a la santa Seu però avisat, vengué els seus bens i fugí de nit amb la família. Era l'any 1487.

Dos mesos més tard, arribava a Barcelona Alonso Espina, comissionat per Tomàs Torquemada. Molest perquè els consellers es negaren a rebre'l, inicià tot seguit una sèrie de coaccions contra els consellers i els gremis, especialment els argenters. El 25 de gener de 1488 s'adreçà el cadafal del Sant Ofici a la plaça del Rei barcelonina on pujaren dos homes i dos dones en companyia de 24 estàtues, efígie de dotze homes i dotze dones, que pogueren fugir. Després de sofrir els impropis, foren portats al canyet i cremats els vivents i les estàtues.

Del 25 de gener de 1488 fins el 24 de març de 1489 foren cremats set dones i cinc homes amb 229 estàtues. El Sant Ofici, si hagués pogut, hauria cremat en poc més de un any, a Barcelona, 241 persones. La pesta que es declarà a continuació posà un parèntesi a l'activitat inquisitorial i també la protesta del clergat regular davant la santa Seu pels excessos comesos. En tot cas, foren molts els condemnats a multes, confiscacions dels bens i presó. Un convers, Francesc Garret, fou condemnat per haver malparlat en la intimitat d'Isabel, car els jueus i els conversos atribuïen a la reina la responsabilitat de les persecucions.

Arribat el 1492 i finida la guerra de Granada a la que els jueus havien contribuït amb grosses sumes, Isabel volgué fer efectiva la conversió o expulsió. El 30 de març donava un termini de 4 mesos (fins el 2 d'agost a mitjanit) per a convertir-se al cristianisme o per exiliar-se. La major part de jueus decidí emigrar, principalment al nord d'Àfrica, Itàlia, el Pròxim orient i Portugal, on foren ben acollits. No podien endur-se'n ni or ni argent i cavalls i els calgué negociar molt a la baixa la venda dels seus bens. Alguns, com el meu amic Abraham Cardiel, conserva encara la clau de la casa dels seus avantpassats a Tudela de Navarra.

Els que es convertiren aviat foren objecte del seguiment constant per part dels inquisidors i molts foren víctimes del seu excés de zel i de la discriminació com els "xuetes" de Mallorca i impeditos d'exercir càrrecs per l'exigència del certificat de "*limpieza de sangre*" durant més de tres segles.

Les conseqüències d'aquesta mesura foren nefastes pel comerç i l'activitat econòmica en general com es fa palesa en les comunicacions i dietaris de la Generalitat i el Consell de Cent.

Desencís de Ferran II. L'ur casament amb Germana de Foix.

El 7 de desembre de 1492, el rei Ferran fou objecte d'un atemptat a la plaça del Rei, un home, antic remença, Joan de Banyamàs, veí de la Roca del Vallès, sorgí de la multitud i donà al rei una coltellada entre cap i coll. La reina i els cortesans, creient que la ciutat s'alçava contra ells, volien fugir a les galeres, el poble però feu pres a l'autor de l'atemptat, un pobre orat que condemnat a un martiri horripilant, el suportà sense una queixa, insensible al dolor fins a la mort.

Arran de la mort d'Isabel, (1504), Ferran havia estat foragitat de Castella per les ambicions del gendre, Felip el Bell. Ell, que tant havia procurat pel regne de Castella, ara veia que al seu retorn als estats propis, les viles i castells castellans li tancaven les portes i ell i l'escàs seguici els calia aixoplugar-se al ras, car havien prohibit als vilatans i camperols donar-li estatge. El 1506 casava amb

la seva neboda, Germana de Foix, neboda també del rei de França, Lluís XII. Aquest matrimoni incorporava els dominis dels Foix que restaven a Catalunya, a la sobirania real.

D'aquesta unió nasqué un fill, Joan, jurat hereu de la Confederació, morí però el 1509 i Ferran, ara preocupat per la imminent unió dinàstica amb Castella, s'esforçà en tenir més fills amb Germana, una dona molt jove, que es casà als 17 anys mentre Ferran tenia 53. Dona sensual, tenia empeny en donar-li més hereus a Ferran i aquest prengué remeis per recuperar la fertilitat amb conseqüències que precipitaren la seva mort el 1516. És molt possible que fos Germana la infèrtil després del seu part, car en dos matrimonis posteriors, no tingué cap altre fill.

Germana, la darrera reina exclusivament de la corona d'Aragó casà dos cops més, abans però el 1518 fou amant d'un Carles I, adolescent encara, nét de Ferran, fins el 1519 que casà amb Joan de Brandenburg-Ausbach, del seguici de Carles. El 1523 Carles la nomenà lloctinent al regne de València on dugué a terme la repressió dels agermanats vençuts. Casada per tercera vegada el 1525 amb Ferran d'Aragó, duc de Calàbria, constituí una petita i sumptuosa cort renaixentista que aglutinà la vida cultural i social valenciana. Vídua de nou, es retirà a llurs possessions de Llúria, a l'Horta del Túria, on morí el 1537, als 49 anys.

Joana I “La boja” mai fou reina d'Aragó, només de Castella.

La mort de Felip el Bell el 25 de setembre de 1506, precipità la follia de Joana, reina de Castella i els castellans, que havien foragitat dos anys abans a Ferran, davant els pocs anys de l'hereu, el futur Carles I que sota la protecció de l'avi patern, Maximilià, continuava als territoris dels Habsburg i el perill de bandositats i guerres civils, cridaren a Ferran com a regent. Aquest cop, Ferran a Nàpols estant, es prengué temps i esperà un any per tornar a Castella com a administrador del regne en nom de la seva filla Joana.

Durant aquest període, Ferran rectificà llur política anterior i atorgà llicències als catalans per exploracions al nou món com a Joan d'Agramunt (1511) per explorar l'actual Terranova, anomena a Joan d'Enguera, bisbe de Lleida, com a Inquisidor, separant aquest organisme de la dependència castellana. Almiralls catalans com Bernat de Vilamari i Lluís de Requesens recorrien la Mediterrània en lluita contra els turcs. Ja abans, el 1507, havia destituït al general castellà Gonzalo Fernández de Córdoba (El Gran Capità), com a virrei de Nàpols i substituït per Ramon Folch de Cardona. Igual feu amb els governadors dels castells, substituïts per súbdits dels seus regnes.

El 1512 havia conquerit el regne de Navarra a la que Germana tenia drets successoris i per raons que ignorem a les Corts de Burgos de 1515, la cedí a la corona de Castella, amb la condició de respectar els seus furs i privilegis, cas excepcional pels castellans. I el 23 de gener de 1516 Ferran moria lluny dels seus regnes, al llogarret de Madrigalejo, prop de Burgos. En el seu testament, atorgat el dia abans de morir, encomanava a l'hereu Carles, i ho feu en termes d'afecte i enyor, molt més càlids que quan l'encomanà els regnes castellans.

Carles I.

La mort de Ferran deixava obert el govern dels regnes de Castella i d'Aragó a un sol sobirà: el fill gran de Joana “la Boja” i Felip el Bell, nascut i criat als Països Baixos, a la població de Gant, a l'actual Bèlgica. Era un jove totalment estranger, ignorant de l'idioma i dels costums hispànics, llur llengua era el francès i l'alemany i a les Corts de Barcelona, el 1519, no despertà especials simpaties entre els catalans, que posaren alguns inconvenients per reconèixer a Carles com a sobirà i la presència dels consellers flamencs que l'envoltaven era un gran inconvenient per a una bona entesa.

Imatges projectades:

10-01: El treball dels remences.

10-02: Dibuix de Colom fet cap l'any 1596.

10-03: Retrat de Colom fet l'any 1838.

- 10-04: *Colom. Detall del quadre "La Mare de Déu dels navegants. 1505-1536.*
- 10-05: *Signatura de Colom.*
- 10-06: *Evolució dels escuts atorgats a Colom i als seus descendents.*
- 10-07: *Esquema de la circulació dels corrents marítims a l'Atlàntic.*
- 10-08: *La Nao "Santa Maria i les caravel·les La Pinta i La Niña.*
- 10-09: *Desembarcament a Guanahani (Bahamas) batejada San Salvador (actual illa de Watling).*
- 10-10: *Derrota dels quatre viatges de Colom a Amèrica.*
- 10-11: *Quadre de Salvador Dalí: la descoberta d'Amèrica.*
- 10-12: *Carta autògrafa de Colom, al museu de Santafe de Bogotà.*
- 10-13: *Tractat de Tordesillas. Repartiment del nou Món entre Castella i Portugal.*
- 10-14: *Representació de la rebuda dels reis a Colom a Sant Jeroni de la Murtra (Badalona), abril de 1493.*
- 10-15: *Ferran II en la portada de la carta anunciant el descobriment. Edició En llatí.*
- 10-16: *Tarroja de Segarra, probable lloc de naixença o almenys d'estada dels germans Colom.*
- 10-17: *Mural a Caracas que representa el sofriment dels indígenes en la Conquesta. (Segle XVI).*
- 10-18: *Escut de l'Inquisició al carrer dels comtes de Barcelona, seu del Tribunal.*
- 10-19: *Signatura de l'edicte d'expulsió dels jueus el 1492 amb Torquemada davant dels reis.*
- 10-20: *Text de l'edicte d'expulsió amb les signatures i el segell real.*
- 10-21: *Retrat de Germana de Foix, segona esposa de Ferran II:*
- 10-22: *La península i els regnes peninsulars cap el 1512.*
- 10-23
- 10-24: *El mestissatge segons una publicació humorística. Versió de Francesc Ibàñez (Mortadel·lo i Filemó).*